

Aan:  
Provinciale Staten

Onderwerp:  
Opstarten bewustwordingstraject voor bestuur en ambtelijke organisatie rondom het thema integriteit.

Statenvergadering  
5 september 2002

Agendapunt  
5

Lelystad  
11 juni 2002

Registratienummer  
PS02.0098

Inlichtingen  
L.J.J. Caniëls

Afdeling  
BACO

1. Wij stellen u voor:

1. in te stemmen met de start van een bewustwordingstraject rondom integriteit, in de provincie Flevoland;
2. het bewustwordingstraject extern te laten begeleiden door KPMG Ethics & Integrity Consulting, zoals nader uitgewerkt in de voor u ter inzage gelegde offerte van dit bureau;
3. de kosten van dit traject geraamd op totaal € 72.590,-- voor het jaar 2002 voor een bedrag van € 25.000,-- ten laste te brengen van productnummer C1.0.1.54 (restant nihil);
4. bij de eerste begrotingswijzing voor 2003 een bedrag van € 47.590,-- op te voeren ter dekking van de op het begrotingsjaar 2003 betrekking hebbende activiteiten van het bewustwordingstraject.

2. Toelichting:

Op 4 oktober 2000 is in de commissie voor algemene zaken een notitie Integriteitsbeleid openbaar bestuur besproken. Aanleiding tot een dergelijke notitie was een verzoek van statenlid J. van der Pijll om mede in het licht van de zaken die destijds hadden gespeeld in de provincie Zuid-Holland en de uitkomsten van het declaratiegedrag van (ex)bestuurders in de gemeente Rotterdam het thema integriteit bespreekbaar te maken.

Door de commissie werd ingestemd met de in de notitie opgenomen aanbevelingen, te weten:

- het jaarlijks inventariseren van nevenfuncties en nevenactiviteiten van ambtenaren;
- het registreren en het betrekken van nevenfuncties en nevenactiviteiten bij functioneringsgesprekken;
- het in aanbestedingsprocedures als norm hanteren dat een voormalig ambtenaar binnen een nader te bepalen periode na zijn ontslag niet bij de uitvoering van extern aan te besteden werkzaamheden wordt betrokken (voorkomen van "draaideurconstructies") evenals het bij aanbestedingsprocedures als norm hanteren dat wordt voorkomen dat (parttime) ambtenaren die zich hebben verbonden aan een extern (advies)bureau bij de uitvoering van de te verrichten werkzaamheden worden betrokken;
- het rouleren van medewerkers in integriteitsgevoelige functies;
- het maken van procedure afspraken hoe medewerkers dienen om te gaan met door hen ervaren integriteitsinbreuken;
- het opstellen van een leidraad voor integer handelen door ambtenaren van de provincie Flevoland.

Regelgeving

Ten aanzien van het onderwerp integriteit kan melding worden gemaakt van een aantal regelingen en publicaties dat nadien tot stand is gekomen.

- a. Op 29 oktober 2001 heeft het Interprovinciaal Overleg (IPO) aan de colleges van Gedeputeerde Staten het boekwerkje "Integriteit van bestuurders bij gemeenten en provincies, een handreiking" toegezonden. In deze publicatie waaraan het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, de VNG en het IPO gezamenlijk hebben gewerkt is voor een aantal onderwerpen aangegeven wat de integriteitsrisico's zijn en hoe daarmee kan worden omgegaan. De handreiking bevat een groot aantal aanbevelingen en als bijlage is een model voor gedragsregels voor bestuurders opgenomen. De handreiking geldt voor dagelijkse bestuurders in het bijzonder, maar is evenzeer van belang voor statenleden. Een exemplaar van deze handreiking is voor u ter inzage gelegd.
- b. In het kader van de eind vorig jaar in het Sectoroverleg Provinciale Arbeidsvoorwaarden ( SPA ) afgesloten CAO voor het provinciaal personeel is ten aanzien van het onderwerp integriteit een handreiking voor een gedragscode voor provinciale medewerkers aangeboden, die aansluit op die voor bestuurders. Omtrent deze handreiking is inmiddels op 19 april 2002 door ons college overleg gevoerd in de commissie voor georganiseerd overleg . De werkgevers- en werknemersvertegenwoordiging in deze commissie stemmen in met deze regeling . Daarmee geldt deze thans voor de ambtelijke organisatie. Voorts is in aansluiting hierop een sectorale regeling getroffen die voorziet in een meldingsprocedure van misstanden in de provinciale regeling. De regeling gaat uit van het beginsel dat misstanden dienen te worden gemeld bij de direct leidinggevenden dan wel indien de direct leidinggevende is betrokken bij de misstand bij de naast hogere leidinggevende. Ook is het mogelijk dat de melding wordt ingediend bij een vertrouwenspersoon, waartoe wij het Hoofd van de afdeling Personeel en Organisatie zullen aanwijzen. Voorts is voorzien in de instelling van een sectorale commissie integriteit. Deze commissie kan door de ambtenaar worden ingeschakeld indien hij het niet eens is met het standpunt van gedeputeerde staten naar aanleiding van zijn –interne – melding dan wel indien hij niet binnen de in de regeling voorgeschreven termijnen een reactie heeft ontvangen. De regeling voorziet tenslotte in de rechtsbescherming van de ambtenaar die met inachtneming van de bepalingen van de regeling een misstand heeft gemeld. Omtrent deze regeling - in de praktijk ook wel aangeduid als " klokkenluiders-regeling" - zal de ondernemingsraad nog nader advies uit brengen. Een exemplaar van de handreiking gedragscode integriteit alsmede van de procedure melding van misstanden is voor u ter inzage gelegd.

#### Integriteitsbewustzijn

Het vaststellen van regels op het punt van de ambtelijke en bestuurlijke integriteit is een belangrijke randvoorwaarde voor een integriteitsbeleid. Daarnaast dient naar ons oordeel te worden geïnvesteerd in een bewustwordingstraject rondom het thema integriteit. Immers, waar weliswaar voor eenieder duidelijk zal zijn waar de grenzen liggen (denk aan fraude en corruptie) zijn de grenzen niet in alle gevallen scherp te trekken. Bovendien is het integriteitsvraagstuk omvangrijk en zijn de situaties waarin zich integriteitsrisico's kunnen voordoen divers.

Doel van een integriteitsbewustwordingstraject is:

- het zichtbaar maken van de integriteitsvraagstukken waarmee bestuur en medewerkers van de provincie Flevoland geconfronteerd kunnen worden;
- het vergroten van het bewustzijn ten aanzien van integriteitskwesties;
- het bespreekbaar maken van integriteitsvraagstukken;
- het toetsen van bestaande procedures met betrekking tot integriteit;

Gelet op hun expertise met betrekking tot integriteitstrajecten hebben wij het bureau KPMG Ethics & Integrity Consulting te Amsterdam gevraagd ons een voorstel te doen met betrekking tot een integriteitsbewustwordingstraject bij de provincie Flevoland.

Op 25 maart 2002 hebben wij een dergelijk voorstel ontvangen.

Het voorstel van KPMG omvat een aantal fasen, verdeeld over een periode van september 2002 tot maart 2003:

## Fase 1. Startconferentie

Voorgesteld wordt om als start van het bewustwordingstraject een startconferentie te beleggen voor alle medewerkers, leden van Gedeputeerde Staten en Provinciale Staten. In deze startconferentie zal door het houden van inleidingen nader worden ingegaan op het thema integriteit, het belang van integriteit voor organisaties in het algemeen en de provincie Flevoland in het bijzonder alsmede op de opzet en het doel van het integriteitsproject. Daarnaast zal er via de methode van “de achterkant van het gelijk” een discussie volgen waaruit blijkt hoe de verschillende deelnemers invulling geven aan het begrip integriteit.

## Fase 2. Integriteitsscan

Middels een schriftelijke onderzoek onder de medewerkers wordt getracht de sterke en zwakke integriteitsaspecten binnen de provincie Flevoland in kaart te brengen.

Een dergelijk onderzoek vormt in feite een nulmeting en biedt aldus het referentiekader voor het meten van de effectiviteit van het project.

De voor het onderzoek te hanteren vragenlijsten worden door KPMG in overleg met een te vormen projectgroep uit de organisatie bepaald. Voorts zullen er afspraken worden gemaakt ter waarborging van de vertrouwelijkheid van de door medewerkers beantwoorde vragen.

## Fase 3 Bewustwordingssessies met behulp van “Open Kaart”

In deze fase wordt in de organisatie een 20-tal workshops gehouden voor groepen van medewerkers (afdelingen/clusters van afdelingen) waarbij gebruik wordt gemaakt van een door KPMG ontwikkeld dilemma spel, waarvoor de gegevens uit de integriteitsscan mede als input kunnen worden gebruikt.

Doel van een dergelijk dilemma spel is dat de medewerkers in een veilige omgeving op een speelse en luchtige manier met elkaar in discussie gaan over dilemma's en de wijze waarop daarmee wordt omgegaan. Het spel leidt ertoe dat integriteitsvraagstukken van de provincie in kaart worden gebracht en bespreekbaar kunnen worden gemaakt.

## Fase 4 Advies over vervolg

Ter afsluiting van de bewustwordingsfase zal er een bijeenkomst worden belegd tussen de projectgroep, een vertegenwoordiging van Gedeputeerde staten, van Provinciale Staten en het Managementteam.

In deze bijeenkomst worden de bevindingen en conclusies uit de integriteitsscan en de "Open Kaart-sessies" gepresenteerd. Daarnaast wordt aan de deelnemers van dit overleg advies uitgebracht over mogelijke en wenselijke vervolgactiviteiten en kan de provincie terzake van deze vervolgactiviteiten keuzes maken.

Daarbij kan aan de orde komen de mogelijkheid om eventuele aanbevelingen te verwerken in de administratieve procedures die in het kader van het Organisatie Ontwikkelingstraject worden voorbereid (zoals bijvoorbeeld ten aanzien van onderwerpen als declaraties, GSM-gebruik, dienstauto's, inkoop, aanbestedingen, overheidssteun en dergelijke)

#### Interactief communicatietraject

Het wordt van belang geacht in het integriteitsproject een interactief communicatietraject op te nemen, op basis waarvan medewerkers, projectgroep en KPMG tijdens het traject met elkaar kunnen communiceren, informatie kan worden uitgewisseld en dergelijke.

De afdeling Bestuursondersteuning Advies en Communicatie (BACO) kan dit communicatietraject faciliteren

#### *Financiële aspecten*

Met het door KPMG geadviseerde bewustwordingstraject rondom integriteit is een bedrag gemoeid van € 59.000,-- exclusief BTW en directe kosten, zoals kantoor- en reiskosten.

Wij ramen deze uitgaven op € 2.000,--.

Samenvattend: € 61.000 + 19% = € 72.590,-- inclusief BTW.

Bij de 14<sup>e</sup> wijziging van de begroting 2002 (voorjaarsnota) is door u voor het jaar 2002 een incidentele uitgave geraamd van € 25.000,-- geraamd voor een bewustwordingstraject ten aanzien van het onderwerp integriteit.

Er van uitgaande dat u met ons college van mening bent dat bij de onderhavige voorstellen sprake is van een gedegen aanpak waarvan het alleszins noodzakelijk is dat de verschillende fasen moeten worden doorlopen stellen wij ons voor om bij de eerste wijziging van de begroting 2003 voorstellen te doen terzake van de financiering van de uitgaven die met betrekking tot het project drukken op het begrotingsjaar 2003.

#### *Advies van de ondernemingsraad:*

De ondernemingsraad heeft inde overlegvergadering van 6 juni 2002 het voorstel besproken en kenbaar gemaakt het project te ondersteunen. Het schriftelijk advies is als bijlage bijgevoegd.

3. Advies van de Commissie voor advies:  
De commissie kan instemmen met het voorstel en adviseert positief.
4. Ontwerp-besluit:  
Provinciale Staten van Flevoland,

Gelezen het voorstel van Gedeputeerde Staten d.d. 11 juni 2002

Nr. BACO/02.090718/A

## BESLUITEN:

1. in te stemmen met de start van een bewustwordingstraject rondom integriteit, in de provincie Flevoland, zoals hiervoor omschreven;
2. het bewustwordingstraject extern te laten begeleiden door KPMG Ethics & Integrity Consulting, zoals nader uitgewerkt in de voor u ter inzage gelegde offerte van dit bureau;
3. de kosten van dit traject geraamd op totaal € 72.590,-- voor het jaar 2002 voor een bedrag van € 25.000,-- ten laste te brengen van productnummer C1.0.1.54 (restant nihil);
4. bij de eerste begrotingswijziging voor 2003 een bedrag van € 47.590,-- op te voeren ter dekking van de op het begrotingsjaar 2003 betrekking hebbende activiteiten van het bewustwordingstraject.

Aldus besloten in de openbare vergadering van Provinciale Staten van Flevoland d.d. 5 september 2002.

,griffier.

,voorzitter.

5. Bijlagen  
Advies Ondernemingsraad.
6. Ter lezing gelegde stukken:
  1. Handreiking "integriteit van bestuurders bij gemeenten en provincies".
  2. Handreiking gedragscode provinciale medewerkers.
  3. Procedure melding misstanden.
  4. Voorstel voor een bewustwordingstraject rondom integriteit, KPMG Ethics & Integrity Consulting, d.d. 21 maart 2002.

Gedeputeerde Staten van Flevoland,

,griffier.

,voorzitter.